

Mette og Klaus Iversen driver et konventionelt landbrug med 170 Holstein-friesian køer og 150 hektar, hvoraf cirka 110 hektar er med grovfoder. Privatfoto.

Af METTE THORHAUGE og THOMAS SANDAL HANSEN, LandboThy

Tørstof lige i skabet betaler sig

Til en høj mælkeydelse hører grovfoder af både prima kvalitet og med den rette tørstofprocent. Med det til tider ekstreme vejr er det derfor nogle gange nødvendigt at være kreativ for at nå i mål.

Det ekstremt varme og tørre vejr i 2018 og perioder af 2019 gjorde, at tørstofprocenten i græsset steg hurtigt efter skårlægning. Tør ensilage er svær at ensilere, og der er stor risiko for varmedannelse og mug. Vil du som landmand sikre ensilage af både god kvalitet og med 33-34 procent tørstof, skal du være hurtig med finsnitningen og måske tænke anderledes.

Kører om natten

Mette og Klaus Iversen, Skallerup driver et konventionelt landbrug med 170 Holstein Friesian køer og 150 hektar, hvoraf cirka 110 hektar er med grovfoder. Årsydelsen er pt. 12.500 kg EKM.

Da Mette og Klaus skulle tage andet slæt 2018, var varme- og tørkeperioden allerede begyndt. Tørken betød, at der ikke var et

stort lag græs. Til gengæld ville græssets kvalitet blive for ringe, hvis vi ventede på et større lag. Skulle ensilagen ikke blive til hø, var de nødt til at gøre noget andet, end de plejede. Mette gik i gang med at skårlægge ved 16-tiden. Riven startede lige efter. Finsnitningen gik i gang klokken tre om natten, inden Mette var færdig med at skårlægge. Stakken var dækket 16 timer efter de begyndte at skårlægge. Resultatet blev 26,8 procent tørstof.

-Vores erfaring er hellere lidt for våd end lidt for tør ensilage, hvis vi er nødt til at vælge, siger en tilfreds Klaus Iversen.

Ved tredje slæt 2019 var temperaturen over 30 grader. Igen rev Mette og Klaus græsset sammen umiddelbart efter skårlægningen, som startede sidst på eftermiddagen. Finsnitningen begyndte klokken fire om natten, inden de var færdige med at skårlægge. Resultatet blev 31,6 procent tørstof.

Nødvendigt med malkekofoder

Mette og Klaus Iversen har et foderblande anlæg med et påslag til grovfoder. De kan derfor ikke skelne mellem ko- og kviegrovfoder. De er til gengæld meget afhængige af kun at avle malkekofoder, som placeres korrekt i lagkager i siloen. På den måde kan de sikre god og ensartet fodring i deres system og opnå en høj mælkeydelse. Skulle det ske, at der bliver et slæt, som kun egner sig til kviefoder, så wrapper de den i stedet.

LandboThys koncept: Et spadestik dybere i grovfoderproduktionen

- To årlige møder, hvor der nørdes grovfoder.
- Tværfaglighed i fokus så rådgiverne omkring bedriften sammen med landmanden lægger strategien.

Opgørelserne

- Alle udbytter registreres på markniveau.
- Fordeling af udsæd, kemi og gødning registreres i farmtracking på markniveau.
- Egne maskinhandlinger registreres i farmtracking på markniveau.
- Maskinstationsregninger fordeles ud på markerne.
- Den reelle jordleje minus markens egen EU-støtte fordeles på markniveau.
- Omkostninger til kalk, dræn mm. fordeles på de relevante marker.
- Herudover udregnes maskinøkonomi på samtlige maskiner, så maskinparken også kan evalueres.

I både 2018 og 2019 er det lykkedes Mette og Klaus at lave alle deres ensilager med over 6,0 MJ pr. kg tørstof (se tabel 1) - med undtagelse af tredje slæt 2018, der blev kviefoder. I tabel 1 ses også, at Mette og Klaus i 2019 udelukkende har lavet græsensilage med en tørstofprocent mellem 32-37 procent.

Fremstillingsprisen

Fremstillingsprisen var i 2017 0,70 kr./FEN på etablerede græsmarker. Her gav græsmarkerne i gennemsnit over 10.000 FEN/ha. I 2018 var udbytterne reduceret til 7.480 FEN/ha, hvilket var den primære årsag til, at fremstillingsprisen steg til 1,04 kr./FEN.

I majsensilage var fremstillingsprisen højere i 2017 end i 2018 trods højere udbytter. Dette forklares af større omkostninger til plantebeskyttelse og høst.

Et spadestik dybere

Mette og Klaus Iversen har siden 2016 været med i LandboThys tværfaglige koncept 'Et spadestik dybere' (ESD) (se faktaboks). Det har været med til at 'tænde dem'. De har ændret deres fokus på grovfoderproduktionen, og det har også ført til ændret adfærd omkring slætstrategi.

I Et spadestik dybere stiller vi skarpt på fremstillingsprisen af de forskellige afgrøder på markniveau. Derudover har vi stor fokus på at få lavet den kvalitet af grovfoder og med den tørstofprocent, som vi gerne vil fodre med i stalden.

Mette Thorhauge

Virksomhedsrådgiver, LandboThy

Uddannelse:
Cand. Agro

Erhvervsbaggrund:
• Kvægbrugskonsulent
Lemvig 2009-2014
• Virksomhedsrådgiver
LandboThy 2014-

Thomas Sandal Hansen

Afdelingsleder IT & Administration, LandboThy

Uddannelse:
Cand.merc.aud

Erhvervsbaggrund:
• Finansielle sektor og
revisionsbranchen 2013-2017
• Virksomhedsrådgiver LandboThy 2017-

Rent praktisk nedskriver landmænd, kvægbrugs- og planteavlskonsulent sammen mål for mængde, kvalitet (NEL 20) og tørstofprocent for næste års grovfoderproduktion. På den måde får de tre parter en fælles opfattelse af, hvad der er målet for grovfoderhøsten det kommende år. Med i betragtningerne er resultaterne fra det foregående år, samt hvad der ligger på lager.

Diskussion på facebook

Vi har i ESD lavet en konkurrence, hvor landmændene får point efter, hvordan de rammer deres mål eller eventuelt bedre resultater end det planlagte. Mette og Klaus ved, hvor vigtigt det er at få ordentlig ensilage. Alligevel er konkurrenceelementet med til at tænde dem begge.

Vi har en facebookgruppe i ESD, hvor deltagerne blandt andet lægger billeder og videoer ind, når de er i gang i marken. Mette og Klaus synes, det er hyggeligt, at se de andre også er i gang, men nyder også de små sjove diskussioner om slætstrategierne.

Tørstof driller flere steder

Vores kollega, kvægrådgiver Anette Østergaard, kvægXper-ten, fremhæver for os, at hun ser alt for mange slæt, der bliver

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Når ensilagen bliver for tør, kan det være svært at køre stakken hårdt nok sammen. Den manglende komprimering af ensilagen kan gå ud over ensileringsprocessen, påpeger virksomhedsrådgiver Mette Thorhaug. Foto: Mette Iversen.

Tabel 1

Mål for og realiserede grovfoder kvaliteter i 2018 og 2019 hos Mette og Klaus Iversen ved Skallerup.

2018	Mål		Realiseret	
	Kvalitet NEL 20, MJ/ kg ts	Tørstof %	Kvalitet NEL 20, MJ/ kg ts	Tørstof %
1.slæt	6,4-6,5	32-34	6,59	32,4
2. slæt	6,2-6,3	34-36	6,23	26,8
4. slæt	6,2-6,3	32-34	6,18	28,6
Majs	6,2-6,3	33-35	6,42	38,5
2019				
1.slæt	6,4-6,5	32-34	6,54	35,4
2. slæt	6,2-6,3	34-36	6,28	36,7
3.slæt	6,1-6,2	35-37	6,03	31,6
4.slæt	6,2-6,3	32-34	6,11	36,8
Majs 1	6,2-6,3	33-35	6,37	37,2
Majs 2			6,05	43,1

Tabel 2

Opnåede fremstillingspriser i 2017 og 2018 hos Mette og Klaus Iversen ved Skallerup.

	Græs 2017	Græs 2018	Majs 2017	Majs 2018
Fremstillingspris, kr/FEN	0,7	1,04	0,7	0,62
Udbytte, FEN/ha	10.059	7.480	12.610	11.676

for tørre. Specielt i første slæt med højt tørstof- og sukkerindhold, har hun set nogle helt grelle eksempler, hvor de simpelt hen var nødt til at lukke stakken igen, da køerne ikke kunne fungere på ensilagen. Så Anette synes, det er dejligt at se, der bliver gjort en ekstra indsats for både at ramme kvalitet og tørstof.

Fleksibel maskinstation

En væsentlig faktor i hele kabalen omkring grovfoderproduktionen er samarbejdet med maskinstationen. Det er vigtigt, at traktorførerne har føling med det grovfoder, de arbejder med. Når vi for eksempel har meget varme perioder, kan riverækkefølgen have stor betydning for tørstofprocenten i den endelige ensilage. Mette og Klaus sætter stor pris på det fleksible samarbejde de har med Kløv Maskinstation. Morten Jensen, Kløv Maskinstation, prøver at behandle deres kunder, som de gerne selv vil behandles.

-Når vejret er ekstremt, gør vi en ekstra indsats, siger Morten Jensen.

Maskinstationerne tættere på

Mette og Klaus deltager, via Et spadestik dybere, i et nyt samarbejde kaldet Grovfoder 4.0 (se faktaboks). Her vil vi gerne bringe maskinstationen og landmændene endnu tættere sammen. Det er vores opfattelse, at det i dag er de færreste steder, maskinstationen ser analyseresultatet. Med NIR-scannere nærmer vi os, men hvorfor ser maskinstationen ikke grovfoderanalysen, så flere kan blive klogere af dem?

Nå i mål - anbefalinger

Vi er alle interesserede i at nå den bedst mulige bundlinje for landmændene. Vi ved, hvor væsentligt det er, at grovfoderet på alle måder er optimalt for at få ydelsen op. Tørstofprocent er særlig vigtig for stabil udfodring af den gode ensilage.

Mette og Klaus Iversen deltager i projekt Grovfoder 4.0, der sætter fokus på at styrke samarbejdet mellem kvægbrugere og maskinstation. Foto: Mette Iversen.

Kreative løsninger i 2018 og 2019 har sikret ensilage af god kvalitet og med den rette tørstofprocent hos Mette og Klaus Iversen. Foto: Mette Iversen.

Det er derfor rigtig motiverende for os at se, hvordan vores arbejde med ESD får Mette og Klaus til at ændre adfærd omkring deres grovfoder og opnår de resultater, de gør.

Vores påstand er, at køerne vil kvittere for en ensilage med optimal tørstof og høj kvalitet. Det kan derfor godt betale sig at gøre en ekstra indsats for at komme i mål med ensilagen.

DANISH GENETICS A/S - Erri-Comfort A/S

- Målrettet rådgivning.
- Adgang til hele avlsprogrammet af **MASTER RIND** RINDERZUCHT UND VERMARKTUNG
- Egen import af tyresæd efter kundens ønske.
- Adgang til CHAROLAIS tyresæd specielt fremavlet til krydsning.
- Stort udvalg af sæd efter mange forskellige kødkvæg racer.
- Stort udvalg af pollede tyre.
- Udførelse af ET.

Kontakt:

Dyrlæge: Jørn Erri - mobil 21492832.

Avlsrådgiver:

André van Weerdenburg - mobil 21665385.

Voddervej 1, Frifelt, 6780 Skærbæk - Tlf. 97132382
www.erri-comfort.dk

